

Klaus Berger – Carsten Colpe:

Vallástörténeti szöveggyűjtemény az Újszövetséghez

SZEGED, JATEPRESS, 2018

Martin Hengel, a *Society of New Testament Studies* tagjaihoz intézett 1993-as elnöki beszédében azt állította, hogy „aki az Újszövetséget tanulmányozza, és csak az Újszövetséget ismeri, egyáltalán nem tudja helyesen érteni azt”. Ezzel annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a születő kereszténység, az útjára induló Jézus-mozgalom és az újszövetségi iratok nem légyeres térben vagy más térből és időből előállt fikciók, ugyanis ezer szállal kötődnek koruk etnikai, szociális, kulturális és vallási társadalmához, közelebbre pedig a mediterrán világhoz. Minél jobban látjuk és ismerjük tehát azt a hátteret, amelyből kiemelkedtek, annál tisztábban láthatjuk jelentőségüket is.

Klaus Berger és Carsten Colpe vallástörténeti szöveggyűjteménye, amelynek magyar változatát immár a kezünkben tarthatjuk, ebben szeretné segíteni az érdeklődő olvasót. A korpuszról nagy szavak nélkül elmondhatjuk, hogy alapmű és nélkülözhetetlen kézikönyv az Újszövetség és az antik irodalom, illetve a kettő kapcsolata iránt érdeklődők számára. A tájékozódást és a megértést segíti, hogy nemcsak az egyes újszövetségi könyvek alapján választanak szöveghelyeket (rövid magyarázattal és szakirodalmi hivatkozásokkal), hanem külön csoportosítják a kontrasztot és az eltéréseket bemutató, valamint a hasonlóságot hangsúlyozó kategóriákat, amivel viszonylag gyors és könnyű keresést tesznek lehetővé. A szerkesztők mégsem és nem csupán „készételeket” kínálnak (az angol fordítás a következő címet adja a szöveggyűjteménynek: *Hellenisztikus kommentár az Újszövetséghez*), hanem a „párhuzamként” hozott szövegekkel gondolkodásra és kutatásra akarnak sarkallni. A szöveggyűjtemény erőssége, hogy nem csupán a zsidó és ókeresztény, valamint a gnosztikus szövegekre összpontosít, hanem előnyben részesíti az Újszövetség pogány környezetéből származó szövegeket. Ezzel a választással elkerülik a már tudottak ismétlését.

A gazdag és sokoldalú szöveggyűjtemény (1700 antik idézet!) igazán olvasóbarát: a válogatást Benyik György *Az Újszövetség és a hellenizmus* című tanulmánya zárja, a függelékben pedig megtaláljuk a teljes forrásmutatót abécé sorrendben és a könyv sorszámai szerint, a fordítók névsorát, a magyar nyelven megjelent fordítások lelőhelyeit, valamint a magyarul most megjelent fordítások forráshelyeit.

A magyar nyelvű kiadvány hatalmas összefogás eredménye: Szőnyi Etelka és Benyik György professzor koordináló és sokak fordítási, lektori munkáját dicséri. Benyik György egykori biblikus tanárom volt a szegedi teológián, és jó szívvel gondolok vissza szemnyitogató, bevezető óráira. Az 1987-ben megjelent eredeti, német munka fordítása azért húzódott el, mert bár 1993-ban a biblikus konferencián felvetődött a kiadás terve, az anyagi lehetőségek és a megfelelő (klasszikafilológus, hebraista, szír és kopt filológus) fordítói csapat sajnos hiányzott. Most örülhetünk annak, hogy megvalósult egy „szegedi álom”, és a szöveggyűjteményt jó szívvel üdvözljük és ajánljuk. Klaus Berger és Carsten Colpe vallástörténeti szöveggyűjteménye dialógusba helyez bennünket és az elsődleges források tanulmányozására buzdít, és ha hihetünk Leander Earl Kecknek, aki szerint az elsődleges forrás illata csalogatóbb a másodlagos források polcának illatánál, akkor kitüntetett helye van nemcsak a szaktanárok, hanem minden érdeklődő, Újszövetséget tanulmányozó polcán, egyháztagságtól függetlenül. *Vedd és olvasd!*

Szabó Miklós Xavér OFM